

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ  
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ**



**ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО  
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ:  
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**Матеріали IV Міжнародної  
науково-практичної конференції**

*16-17 листопада 2023 року*

Київ 2023

УДК 332.36

Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 16-17 листопада 2023 р.). Київ : Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2023. 290 с.

Видання містить матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи». Тематика конференції відображає комплексність, міждисциплінарність і багатовекторність проблем формування сталого землекористування та інноваційних підходів до їх вирішення. У тезах доповідей учасників представлено технічні, організаційні, економічні, екологічні та соціальні засади забезпечення формування сталого землекористування.

Матеріали збірника будуть корисними для фахівців у сфері землеустрою, геодезії, картографії, містобудування, геоінформаційних технологій та ін.

The publication contains materials of the IV International scientific-practical conference "Formation of sustainable land use: problems and prospects". The theme of the conference reflects the complexity, interdisciplinarity and multi-vector nature of the problems of sustainable land use formation and innovative approaches to their solution. The participants' reports present the technical, organizational, economic, environmental and social principles of ensuring the formation of sustainable land use.

The materials of the collection will be useful for specialists in the field of land management, geodesy, cartography, urban planning, geographic information technologies, etc.

Матеріали подано в авторській редакції

Materials are submitted in the author's edition

Рекомендовано до друку вченою радою  
Інституту землекористування Національної академії аграрних наук України  
(протокол № 11 від 23 листопада 2023 р.)

ISBN 978-617-8171-09-4

© Інститут землекористування НААН України, 2023  
The Institute of Land Management of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, 2023

**Башинська Ю. І.**

*к.е.н., науковий співробітник*

*ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього» НАН України,*

*м. Львів, Україна*

## **ПРОБЛЕМАТИКА ВІДНОВЛЕННЯ ТУРИЗМУ НА ЗАМІНОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ**

Внаслідок повномасштабного вторгнення росії Україна стала однією з найбільш замінованих країн у світі. Загальна площа замінованих територій в Україні внаслідок російської агресії становить 174 тисячі квадратних кілометрів, що удвічі більше, ніж площа Австрії [1]. Найбільш забрудненими вибухонебезпечними предметами наразі є території Херсонщини, Харківщини, Миколаївщини, Запоріжжя, Донеччини, Сумщини, Чернігівщини. Відповідно задля безпеки громадян в Україні було створено інтерактивну карту замінованих територій [2].

Забруднення територій вибухонебезпечними предметами є одним з першочергових стримуючих чинників відновлення діяльності туристичних об'єктів на звільнених територіях України.

Відповідно до Закону України про Протимінну діяльність в Україні [3] основними цілями протимінної діяльності в Україні є:

1) зменшення ризиків, які можуть виникати внаслідок підриву вибухонебезпечних предметів, до безпечного для життя і здоров'я населення рівня,

що дасть змогу використовувати природні ресурси очищених від вибухонебезпечних предметів територій у господарських цілях;

2) мінімізація та відвернення загроз настання нещасних випадків від несанкціонованого поводження з вибухонебезпечними предметами;

3) зниження соціальної напруженості серед населення, яке проживає на територіях або поблизу територій, забруднених вибухонебезпечними предметами;

4) збереження і забезпечення відтворення унікальних екосистем у межах територій, забруднених вибухонебезпечними предметами, без залучення додаткових інвестицій.

Передача відповідальності щодо очищеної території полягає у наступному.

1. Після проходження процедури передачі відповідальності щодо очищеної території від операторів протимінної діяльності до місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування держава шляхом видачі сертифіката бере на себе повну відповідальність за відсутність на відповідній території ризиків, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами. Повноваження щодо видачі сертифіката покладаються на центр протимінної діяльності та центр гуманітарного розмінування.

2. Порядок передачі відповідальності щодо очищеної території від операторів протимінної діяльності до місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування визначається нормативними документами у сфері протимінної діяльності (національними стандартами з протимінної діяльності).

3. Контроль якості розмінування територій, які підлягають передачі від операторів протимінної діяльності до місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, здійснюється акредитованим органом інспектування на безоплатній основі [3].

Отже, процес розмінування є складним, багатогранним та довготривалим процесом, але вкрай необхідним для відновлення життєдіяльності громад і туризму також. Якщо проаналізувати економічні результати діяльності туристичної галузі за 2022 р., то податкові надходження від туризму до держбюджету України знизилися на майже 31% [4].

Менше податків у перший рік повномасштабної війни сплатили: турбази, кемпінги, дитячі табори відпочинку (-57%); туристичні оператори (-35%); туристичні агенції (-27%) [4].

За даними Державного агентства розвитку туризму [4], загальна кількість платників податків, які займаються туристичною діяльністю, за 2022 рік скоротилася на 17%. При цьому зафіксовано, що кількість юридичних осіб зменшилася на 14%, а фізичних - на 18%.

Найбільша частка надходжень до держбюджету за 2022 рік сплачена готелями – 898 млн грн, однак ця сума на 30% менша ніж у 2021 році (рис 1). Спостерігався приріст сплаченого податку на 46% від діяльності пансіонатів та гуртожитків, тому що вони використовувалися як тимчасовий прихисток для вимушено переселених осіб. У 2023-му році ситуація дещо покращилась. У середньому галузь скоротилась на третину у порівнянні до початку 2022-го року: на 29% менше було сплачено

податків за перший квартал 2023-го р. (рис 1)., а також на 34% зменшилась кількість компаній у туристичній галузі.



**Рисунок 1. Податкові надходження від туристичної діяльності за 2021-2023 рр. Джерело: [4].**

Одним з успішних прикладів відновлення туристичного об'єкту в 2022 р. можна назвати ландшафтний парк "Добропарк" [5] в селі Мотижин на Київщині. Внаслідок місяця важких боїв, ракетних ударів та окупації території парку, у травні 2022 р. 5 мільйонів тюльпанів зацвіли на тлі руїн. Тут жили півтори тисячі російських окупантів, котрі повністю розграбували дендропарк, понищили і залишили велику кількість вибухонебезпечних предметів. Саме тому першим кроком до відновлення "Добропарку" стало розмінування всієї території саперами ДСНС. Невдовзі «Добропарк» відновив свою роботу та продовжує працювати.

Таким чином, можна стверджувати, що попри війну та всі пов'язані з нею небезпеки, туристична галузь в Україні продовжує працювати. Звичайно, доки триває війна, повне відновлення туризму та рекреації в Україні не варто очікувати. Також прогнозується, що після закінчення війни буде певний часовий лаг, доки туризм відновиться на рівень довоєнний та до пандемії Ковід-19, тобто туристична галузь потребуватиме підтримки та стимулювання ще впродовж кількох післявоєнних років. Знову ж таки, першочерговим завданням для відновлення туризму на звільнених територіях у післявоєнний період буде розмінування цих територій.

#### Список використаних джерел

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України. Електронний ресурс. <https://www.president.gov.ua/news/speeches>
2. Інтерактивна карта замінованих територій ДСНС. Електронний ресурс. <https://mine.dsns.gov.ua> .
3. Закон України про Протимінну діяльність в Україні. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 6, ст.39

4. Державне агентство розвитку туризму. Електронний ресурс.  
<https://www.tourism.gov.ua/blog/u-2022-roci-nadhodzhennya-do-derzhbyudzhetu-vid-turistichnoyi-galuzi-skorotilisya-mayzhe-na-31>

5. Парк розваг та відпочинку «Добропарк». Офіційна інтернет-сторінка  
<https://dobropark.com>

#### **Problems of restoration of tourism in mined territories**

*Abstract. As a result of the Russian full-scale invasion, Ukraine became one of the most mined countries in the world. The total area of mined territories in Ukraine as a result of Russian aggression is 174 thousand square kilometers, which is twice the area of Austria [1]. Currently, the territories of Kherson region, Kharkiv region, Mykolaiv region, Zaporizhzhia, Donetsk region, Sumy region, and Chernihiv region are the most contaminated with explosive objects. Contamination of territories with explosive objects is one of the primary deterrents to the restoration of tourist facilities in the liberated territories of Ukraine.*